

Siku ro sungula ra ku va Uutivi a ya exikolweni

Xitsonga

Maxwell N Mamathuba

Siku ro sungula ra ku va Uutivi a ya exikolweni

Yi tsariwile hi Maxwell N Mamathuba
Yi tsariwile hi Ntibile Zonke

Xi hundzuluxeriwile hi Cohen Shipalana

Vutivi u ta ya exikolweni ro sungula hi
Musumbhuluko. U ta ya nghena ePhurayimari
ya Nhluvuko, laha buti wakwe Vutlhari a
nghenaka kona.

Hi Sonto Vutivi u hlwerile ku ya eku wiseni
hikuva a nyanyukile swinene.

U pakile tipensele na tikhirayoni takwe ebegeni
yakwe, hambiloko buti wakwe a n'wi byerile
leswaku a swi nga dingeki eka ntlawa wakwe.

Leswi a swi langutiserile eka siku leri a swi ri
leswikulu hakunene.

Vutivi u hubutile swinene hi Musumbhuluko.
U hatlisile a pfuka ka ha ri nimixo swinene ku
tlula masiku laman'wana.

Loko a heta ku hlamba u ambarile yunifomo
yakwe ya xikolo a tlhela a fihlula hi xihatla
swinene.

Mana wakwe u va tshembisile ku va heleketa hi
movha tanihileswi a ri ri siku rakwe ro sungula
ku ya exikolweni.

Endzhaku a ta hamba a famba na buti
wakwe hi movha lowu va tleketlaka kun'we na
vadyondzi lavan'wana masiku hinkwawo.

Vutivi a twa onge Vutlhari a va hlwerisa ku
sungula rendzo ra vona ra ku ya exikloweni.

Hikwalaho, u huwelerile a ku: "Tana hi famba
Vutlhari, handlekaswona hi ta hlwela ku fika."

Va khanziyile movha wa manana wa vona kutani va kongoma exikolweni. Endleleni Vutivi a vulavula hilaha a nga ta tiphina hakona exikolweni.

Vutlhari u n'wi tsundzuxa leswaku xikolo xi hambanile na khirexe. Ku na milawu leyi faneleke ku landzeleriwa exikolweni, kutani loyi a tshovaka milawu leyi u kuma hakelo ya kona.

Leswi swi tsanisile moya wa Vutivi, kambe mana wakwe u te, "U nga vileli Vutivi, u ta kuma vanghana lavantshwa."

Endzhaku ko chayelanyana, va fikile egedeni ya xikolo xa phurayimari ya Nhluvuko.

“Vutlhari, xikolo xa wena a xi le kule ngopfu kusuka ekaya!” Vutivi u hlamarile swinene.

U vonile vana vo tala, laha van’wana va heleketiweke hi vamanana wa vona loko van’wana va heleketiwile hi va tatana wa vona.

A ku ri na mimovha yo tala, mathekisi na bazi leri ri tiseke vana exikolweni.

Vadyondzi lavakulu a va famba hi mitlawwa ya vona va ri karhi va vulavula va nyanyukile.

Vutlhari u kombetile manana wakwe hofisi ya nhloko ya xikolo kutani a famba na Vutivi a ri ethlelo rakwe.

Loko va fika ehofisini, va kumile manana wo leha a tshamile exitulwini xo rhendzeleka. Manana wa Vutivi u nyikile nhloko ya xikolo n'wangulo lowu va wu kumeke wa ku vula leswaku Vutivi u amukeriwile exikolweni.

Endzhaku kaloko nhloko ya xikolo a hlayile papila, u komberile Vutivi leswaku a tshinela kusuhi na yena ku ta n'wi vutisa swin'wana.

Leswi swi endlile leswaku Vutivi a sungula ku chuhanyana loko a ri karhi a tshinela emahlweni kusuhi na nhloko ya xikolo.

Nhloko ya xikolo u n'wi vutisile swivutisonyana swo olova swo tanihi; vito rakwe, mavito ya vatswari vakwe na laha a tshamaka kona.

**NHLUVUKO
PRIMARY
SCHOOL**

RECEPTION

Loko va huma ehofisini ya nhloko ya xikolo, va kumile Vutlhari a va yimerile ehandle.

U kombile manana wakwe hofisi ya mabalana, laha a fanele ku ya hakela kona xikolofisi.

Loko manana wa vona a ta va a fambile, Vutivi a lava ku famba na yena, kutani a sungula ku rila.

Vutlhari u n'wi khongoterile kutani a n'wi komba tlilasi yakwe.

U ttherile a komba Vutivi tlilasi leyi na yena a nghenaka kona.

**NHLUVUKO
PRIMARY
SCHOOL**

Vutivi u kumile vafana vambirhi lava a nghena na vona khirexe lembe leri nga hundza.

U tihlanganisile na vona kutani va sungula ku kombisa ntsakelo wa vona wa xikolo lexi: leswi xikolo xi kuriseke xiswona na hilaha xi sasekeke hakona.

Va paluxile ku enetiseka ka vona ku tikuma va ri xiphemu xa xikolo lexi xa manyunyu. Loko va ha vulavula va tsakile ku ta vafana vambirhi lavakulu, va tshinerile kusuhi na vona.

Va va vutisile mavito ya vona na laha va tshamaka kona, kutani va angurile ku ya hi swivutiso leswi.

Vafana lavakulu va sungurile ku va hlekula hi ku va byela leswaku: "Xikolo lexi a a hi le khirexe hikokwalaho a va fanelangi ku nyanyuka ngopfu."

Nkateko wa kona, nsimbi yi chayile, kutani un'wana na un'wana a tsutsumela exikhongelweni.

Xikhongelo xi khomeriwa edhladleni ra xikolo, emahlweni ka hofisi ya nhloko ya xikolo.

Vadyondzisi va kombile vadyondzi laha a va fanele ku yima kona kun'we na hilaha a va fanela ku layina hakona.

Va sungurile hi ku yimbelela tinsimu timbirhi, kutani ku hlayiwa Bibeke endzhaku ku khongerwa.

Nhloko ya xikolo u amukerile vadyondzi hinkwavo kutani endzhaku ka swona a nyika switiviso.

“Xikolo xa hina xi sungula hi 7h30 masiku hinkwawo, kutani a ku fanelangi ku va na loyi a faneleke ku hlwela ku fika.

Mi nga cukumeteli maphepha erivaleni, kambe mi fanele ku ya chela eka swichelamalakahla ku endlela leswaku rivala ra hina ri tshama ri basile.

Fambani hi ndlela leyi endleriweke van’wamilenge mi ri karhi mi papalata ku kandziyela swiluva na ritlangi.

Leswi swi ta tiyisisa leswaku ritlangi na swiluva swa hina swi tshama swi sasekile.

Hi nkarhi wo wisa mi fanele ku ya tlangela le ripaleni ra mitlangu etlhelo leriya lee!”

Aa

Bb

Cc

Dd

Ee

Ff

Gg

Endzhaku ka xikhongelo, vadyondzi va yile etitlilasini ta vona hi ku hambanahambana katona.

Va fambile hi mitila, va ri karhi va landzelelana handle ko tsutsuma.

Loko Vutivi a fika etlilasini yakwe, u fikile a nga kumi na un'we loyi a n'wi tivaka.

A hlawurile ndhawu ya ntila wa vumbirhi kusuka emahlweni a tshama kona, kutani a sungula ku rila.

Mufana wo leha u fikile a tshama kusuhi na Vutivi kutani a n'wi khongotela.

CALENDAR

Mudyondzisi wa tlilasi ya vona u nghanile a khomile nxaxameto wa mavito ya vadyondzi hinkwavo.

Mudyondzisi u te: “Miyela ku rila n’wananga, xikolo xi ta huma sweswi, a hi swona?”

Vutivi u pfumerile hi nhloko kutani a miyela ku rila.

Endzhaku kaloko mudyondzisi a hlayile mavito ya vona hinkwavo, u va paketerile ku ya hi mitlawa.

Mudyondzisi a ri manana loyi a tirhaka ku ya hi nawu swinene kambe hi ndlela ya malwandla.

A nga tsakeli ku tshamela ro khahla mudyondzi hi mhaka yin’we.

Mudyondzisi u byerile vadyondzi leswaku va ta tiphina hi ku dyondza.

A nga tsakeli vadyondzi lava va tlangaka hi nkarhi wa tidyondzo.

U ta va dyondzisa ku hlaya no tsala, naswona hinkwavo va ta pasa.

U ta tlhela a va dyondzisa tinomboro leswaku va ta kota ku hlayela swilo swo tala.

“Ku nga ri khale mi ta kota ku hlayela kusuka eka 1 kufika eka 20, xana sweswo a swi kahle?”

Vadyondzi va angurile hi ku vula leswaku:
“Ina, swi kahle.”

Nsimbi yi bile kutani mudyondzisi a ku i nkarhi wa ku ya khomisa nyoka na ku wisanyana.

Vadyondzi hinkwavo va humerile ehandle kutani endzhaku ko dya va tlangile.

Vutivi u tlherile nakambe a kuma vanghana vakwe vambirhi lava khale.

U va tekile a famba na vona eka Mihloti, mufana loyi a tshamaka kusuhi na yena etlilasini yakwe.

Hi yona ndlela leyi Vutivi a kumeke munghana lontshwa hayona, kutani kusuka siku rero vanghana lavamune a va hamba va tlanga swin'we.

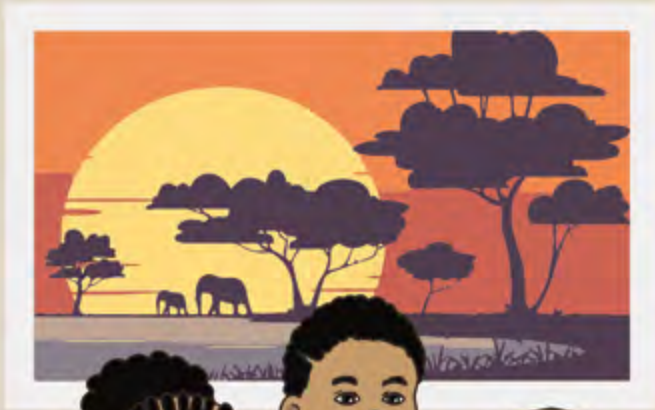
Nsimbi yi bile nakambe, kutani va tsutsumela etitlilasini ta vona.

Mudyondzisi u va nyikile buku ya swifaniso swa swilo swo hambanahambana.

U tlherile a va nyika maphepha na tikhirayoni kutani a va kombela ku dirowa no hlovohata swifaniso leswi a va swi tsakela.

Endzhaku ka swona u tekile swifaniso swa vona a swi damarheta ekhumbini.

Vadyondzi va tinyungubysisile hi ku vona vutshila bya vona byi andlariwile erivaleni.

Loko nsimbi yi bile nakambe, mudyondzisi u tivisile leswaku nkarhi wa tidyondzo a wu fikile emakumu, kutani va ta hlangana nakambe mundzuku.

Vutivi u tsutsumerile etlilasini ya Vutlhari kutani a fika a yima enyangweni.

“Vutlhari, tidyondzo ti fikile emakumu, a hi ye ekaya!” a ri karhi a huwelela.

Tlilasi hinkwayo yi ku hiyaaaa, kambe mudyondzisi a byela Vutlhari ku ya vonana na makwavo.

Loko va fikile ekaya, hi ntsako lowukulu, u rungulerile vatswati vakwe hi ta munghana lontshwa, na ku vula leswaku a nge pfuki a rivele siku leri.

Loko Vutlhari a ringeta ku hlamusela hilaha a nga fika a n’wi vitanisa xiswona etlilasini ya vona, Vutivi u ringetile hi tindlela hinkwato ku n’wi miyeta.

SWIKHENSO

Yi tsariwile hi

Maxwell N Mamathuba

Swifaniso swi dirowile hi

Ntibile Zonke

Muhleri 1

Pandelani Claudine Rambau

Muhleri 2

Mukondeleli Constance N̄n̄mbahe

Muhleri 3

Ndivhuwo Mulaudzi

Mutumbuluxi

PixelPing Design

Muhundzuluxeri

Cohen Shipalana

Muhlerinkulu

Mafemani Baloyi

ISBN 978-0-638-00735-0

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

